

Binnen de vaste commissie voor Infrastructuur en Milieu hebben enkele fracties de behoefte om over het beleidsvoornemen om het systeem van handel in emissierechten voor stikstofoxiden in te trekken (Kamerstuknummer 27 664, nr. 79) enkele vragen en opmerkingen voor te leggen.

De voorzitter van de commissie,
Snijder-Hazelhoff

Adjunct-griffier van de commissie,
Van Eck

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennis genomen van het voornemen van de staatsecretaris om het systeem van handel in NO_x emissierechten in te trekken. De leden van de VVD-fractie hebben nog wel enkele opmerkingen en vragen bij de agenda.

De leden van de VVD-fractie kunnen zich vinden in het intrekken van dit systeem, nu het ineffectief is gebleken. De leden van de VVD-fractie hebben bij de invoer van dit systeem al aangegeven waarde te hechten aan goede evaluatie en tijdige bijsturing. Deze leden beoordelen de lastenverlichting van 6 miljoen per jaar als positief.

De leden van de VVD-fractie lezen dat er een overgangsregeling wordt getroffen voor de bedrijven die nu aan hun emissie-eisen voldoen via dit systeem. Wanneer verwacht de staatssecretaris deze regeling aan de Kamer te kunnen zenden? Welke administratieve en bestuurlijke lasten zijn er voor de betreffende bedrijven te verwachten?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de fractie van de Partij van de Arbeid hebben met instemming kennis genomen van het beleidsvoornemen om het systeem van handel in emissierechten voor stikstofoxiden in te trekken

De leden zijn over het algemeen positief over het voorstel omdat zij het standpunt van de staatsecretaris onderschrijven dat het systeem in de huidige vorm overbodig is én het vervangend beleid zorgt voor een gelijke of mogelijk betere milieubescherming, mits dat goed wordt in- en uitgevoerd. Ook zijn de leden te spreken over de financiële voordelen voor rijk en bedrijfsleven die opheffing met zich meebrengt.

De leden hebben wat betreft het huidige beleid om de uitstoot van stikstofoxiden terug te dringen nog wel een vraag. Voor de aanpak van stikstofuitstoot wachten de leden nog op de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Kan de staatsecretaris aangeven wanneer deze zal zijn ingevoerd en wat de te verwachten reductie van stikstofemissie hiervan zal zijn?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de CDA

De leden van de CDA-fractie kunnen zich vinden in het besluit van de staatssecretaris om de NO_x-emissiehandel stop te zetten. Het systeem werkt niet, draagt niet substantieel bij aan het behalen van de doelstellingen uit de NEC-Richtlijn en zorgt voor onnodige administratieve lasten bij overheid en bedrijfsleven.

De kern van het probleem zit naar het oordeel van de leden van de CDA-fractie in de verschillende instrumenten die tegelijkertijd worden gehanteerd voor het oplossen van hetzelfde probleem. Een emissiehandelssysteem kan pas goed functioneren als deze niet doorkruist wordt door andere instrumenten zoals verplichte grenswaarden voor de uitstoot van NO_x of prijsmanipulatie van de emissierechten. In dit geval wordt het NO_x-emissiehandelssysteem doorkruist door de emissie-grenswaarden die per individuele installatie vanuit de IPPC-Richtlijn worden gesteld. Hier moet gekozen worden: óf een emissiehandelssysteem (cap-and-trade of prestatienorm) óf eisen voor emissiegrenswaarden die aan installaties worden gesteld. Het is niet mogelijk gebleken een goed functionerende

NO_x-emissiemarkt te creëren en dus moet gekozen worden voor het tweede instrument.

De leden van de CDA-fractie hebben een aantal vragen.

1. Een emissiehandelssysteem kan in twee vormen worden opgezet: op basis van cap-and-trade (emissiehandel met een absoluut emissieplafond) en een prestatienorm (de emissies worden uitgedrukt in uitstoot per eenheid product). De NO_x-emissiehandel betreft de laatste vorm. In hoeverre kan een NO_x-emissiehandelssysteem op basis van cap-and-trade wel succesvol zijn?
2. In zijn brief schrijft de staatssecretaris dat hij werkt aan een overgangsregeling voor middelgrote stookinstallaties. Deze zullen met het stopzetten van het NO_x-emissiehandelssysteem aan de NO_x-emissie-eisen voor middelgrote stookinstallaties moeten gaan voldoen. Kan de staatssecretaris aangeven binnen welke termijn deze installaties aan de NO_x-emissie-eisen moeten voldoen en welke consequenties dit heeft voor middelgrote stookinstallaties? Kan dit betekenen dat sommige installaties eerder uit bedrijf moeten worden genomen? Welke ruimte laat de IPPC-Richtlijn op dit punt?
3. In de brief schrijft de staatssecretaris tevens dat het intrekken van dit instrument geen versoepeling van milieudoelen betekent. Is de staatssecretaris bereid dit te onderbouwen?
4. Wat zijn de financiële consequenties voor bedrijven als het gaat om reeds gekochte emissierechten?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de SP-fractie hebben met gemengde gevoelens kennisgenomen van het beleidsvoornemen om de handel in stikstofoxiden in te trekken. Niemand zit te wachten op een niet werkend systeem van handelsrechten. Aan de andere kant overschrijdt Nederland al jaren achtereen de uitstootnormen en moet Nederland een beroep doen op derogatie uit Brussel.

Een slecht functionerend systeem kan worden afgedankt. In sommige gevallen zou het verbeteren van het systeem een betere optie zijn. Waarom kiest de staatssecretaris er niet voor het handelssysteem te verbeteren door bijvoorbeeld de prijs per ton geëmitteerde stikstofoxide te verhogen? Dat is immers het idee achter een financieel instrument, dat er een prikkel van uit gaat. Die prikkel lijkt nu te ontbreken. Was dan eigenlijk het systeem niet op voorhand te slap opgezet en gedoemd te mislukken?

Het is goed om te lezen dat de Nederlandse industrie de best beschikbare technieken toepast. Genoemde leden verwachten niet anders dan dat van het bedrijfsleven. Daar waar het bedrijfsleven de mond vol heeft van duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen, is dat wel het minste dat verwacht kan worden. Desondanks wordt door de uitstoot en vermisting nog altijd een enorme druk uitgeoefend op het milieu en de natuur. De leden van de SP-fractie horen dan ook graag van de staatssecretaris hoe naast die technische aanpassingen nog andere instrumenten worden ingezet om de emissie van stikstof terug te dringen. Zeker nu met dit voornemen het belangrijkste financiële instrument ook wordt in getrokken.

Tot slot hebben de leden van de SP-fractie nog twee vragen over de inzet van het bedrijfsleven. Is met het bedrijfsleven ook afgesproken dat zij die zes miljoen, die zij jaarlijks met intrekken van de handel in stikstof overhouden, inzetten voor verdere reductie van stikstof? Zo nee, waarom niet? Dat zou volgens de genoemde leden een win-win opleveren. Welke

inspanning levert het bedrijfsleven bij het herstellen van de schade als gevolg van hun stikstofemissie? Is ook daar niet een bijdrage uit die zes miljoen voor in te zetten?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de Groenlinks

De leden van de fractie van GroenLinks hebben met bezorgdheid kennisgenomen van het voornemen van de staatssecretaris om het systeem van handel in emissierechten voor stikstofoxiden in te trekken.

De uitstoot van NO_x heeft grote gevolgen voor volksgezondheid, natuur en milieu. Het is daarom zaak de emissies tot een minimum te beperken. De leden van de fractie van GroenLinks erkennen dat de milieueffecten van de NO_x-emissiehandel tegenvallen, maar zij vrezen dat het kind met het badwater weggegooid wordt. Waarom heeft de staatssecretaris er niet voor gekozen de NO_x-emissiehandel te verbeteren in plaats van af te schaffen? Bijvoorbeeld door het plafond te verlagen of door een minimumprijs voor de emissierechten in te voeren? Wie een waardevol schilderij gaat veilen, zal dat immers ook niet tegen een te lage prijs op de markt zetten.

De leden van de fractie van GroenLinks juichen het toe dat er in de afgelopen jaren vooruitgang is geboekt in de ontwikkeling en implementatie van de op de best beschikbare technologieën (BBT) gebaseerde NO_x-emissie-eisen. Deze leden hopen dat de vooruitgang in de toekomst nog sneller zal gaan en dat Europa en Nederland in de toekomst nog meer ambitie aan de dag leggen. Naast de emissie-eisen zal er echter ook een systeem nodig zijn om de cumulatieve NO_x-emissies van alle installaties te beperken. Een goed werkende NO_x-emissiehandel lijkt daarvoor geschikt. Welke alternatieve maatregelen denkt de staatssecretaris hiervoor te nemen als zij de NO_x-emissiehandel inderdaad in zou trekken? Met het huidige beleid is er een kans van 50% dat de emissies in 2012 niet onder het nationaal emissie plafond blijven. Kan de staatssecretaris bevestigen dat er op dit moment nog steeds een overschrijding plaatsvindt van het 2010-plafond? Is de staatssecretaris het met de leden van de fractie van GroenLinks eens dat er op korte termijn aanvullende maatregelen nodig zijn om de NO_x-uitstoot te beperken?

De leden van de fractie van GroenLinks vragen waarom de staatssecretaris ervoor kiest om nu geen aanvullende maatregelen te nemen voor het halen van de internationale en Europese doelen. Waarom wil de staatssecretaris daarmee wachten totdat de Europese Commissie de hernieuwde NEC-richtlijn gepresenteerd heeft? Nederland kan de internationale en Europese afspraken nu al niet nakomen. Als de staatssecretaris de NO_x-emissiehandel ook nog eens afschaft, is het noodzakelijk dat hij ook met aanvullend beleid komt. Dat beleid kan altijd weer aangepast worden nadat de Europese Commissie met haar voorstel is gekomen. Wachten op de hernieuwde NEC-richtlijn levert onnodige vertraging op in het verbeteren van de luchtkwaliteit. Kan de staatssecretaris een inschatting geven van de economische, sociale (gezondheidsschade) en ecologische kosten (stikstofdepositie in natuurgebieden) van die vertraging?

De staatssecretaris schrijft dat er onvoldoende steun in de EU is voor een Europees systeem van NO_x-emissiehandel. De leden van de fractie van GroenLinks vragen of de staatssecretaris de moed niet te snel opgeeft. Kan de staatssecretaris nader ingaan op zijn definitie van onvoldoende steun? Hoe ziet het Europese krachtenveld eruit? Welke EU-landen zijn voorstander van NO_x-emissiehandel en welke landen zijn daartegen? Denkt de staatssecretaris dat het krachtenveld tijdens de onderhande-

lingen over het Gothenburg Protocol zou kunnen veranderen? Is er een kans dat er alsnog voldoende steun ontstaat voor een Europees systeem voor NO_x-emissiehandel?